

KOULUTUS- JA OSAAMISTARPEIDEN PITKÄN AIKAVÄLIN VALTAKUNNALLINEN ENNAKOINTI MUKAAN LUKIEN KLUSTERIENNAKOINTI

TL 3: Työmarkkinoiden toimintaa edistävien osaamis-, innovaatio- ja palvelujärjestelmien kehittäminen

Kehittämisohjelmasta/teema-alueesta vastaava asiantuntija: Neuvotteleva virkamies Ville Heinonen KTPO/ESIK, Puh. (09) 160 77098, ville.heinonen@minedu.fi

Rahoittava viranomais: Opetushallitus, yhteyshenkilö projektipäällikkö Minna Bálint, Puh. (09) 7747 7788, minna.balint@oph.fi

Yhteiskunta, työelämä sekä yksilöiden koulutukselliset tarpeet tulevat jatkossa muuttumaan merkittävästi. Kansainvälinen taloudellisen kilpailun sekä voimakkaan ikärakenteen muutoksen myötä kansalaisten ja työelämän osaamistarpeet muuttuvat nopeasti ja osin vaikeasti ennakoitavalla tavalla. Toisaalta koulutusjärjestelmän tehokkuus- ja tuottavuusvaateet ovat edelleen kasvamassa. Koulutuksen tulisikin kohdentua siten, että se on sekä työelämän että yksilön kannalta mahdollisimman käyttökelpoista. Samalla koulutuksen järjestämisuotojen tulisi olla sellaisia, että ne vastaavat yksilöiden ja työelämän tarpeisiin.

Koulutuksen oikean suuntaamisen edellytysten parantamiseksi ESR-ohjelman toimintalinja kolmen resurssista rahoitetaan koulutus- ja osaamistarpeiden pitkän aikavälin ennakointi-toimintaa. Hyvä ja kattava tieto koulutus- ja osaamistarpeiden kehittämisestä tukee kansallista kilpailukykyä ja kansalaisten koulutuksellista tasa-arvoa.

Kehittämisohjelmasta voidaan rahoittaa:

- Koulutustarpeiden määrällisen ennakkoinnin hankkeita mukaan lukien alakohtaisen ennakkoinnin hankkeet.
- Koulutus- ja osaamistarpeiden laadullisen ennakkoinnin hankkeita
- Koulutustarpeiden klusteriennakointia

Koulutus- ja osaamistarpeiden ennakkoinnilla on merkittävä asema koulutuksen määrällisen mitoittamisen tukena. Laadullinen ennakointi hyödyttää opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden kehittämistä kansallisella, koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen tasolla. Ennakointihankkeet tukevat myös Valtioneuvoston viiden vuoden välein antaman koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman valmistelutyötä. Ennakointitoiminta, erityisesti klusteriennakointi, tukee myös koulutustoimikuntajärjestelmän osana toimivan laaja-pohjaisen koulutustarpeiden ennakkoinnin koordinaatioryhmän työtä.

Pääministeri Matti Vanhasen toisen hallituksen ohjelmassa koulutus- ja osaamistarpeiden ennakointi nostetaan keskeiseen asemaan. Ohjelmassa todetaan mm., että ”Hallitus uudistaa ennakkoinnin perusteita, jotta laadullisiin ja määrällisiin osaamis-, koulutus-, tutkimus- ja työelämän tarpeisiin voidaan vastata paremmin”. Kehittämisohjelman avulla tuettujen hankkeiden avulla on mahdollista osaltaan käynnistää mainittu uudistamisprosessi.

Kehittämishankkeen myötä koulutus- ja osaamistarpeiden ennakointitoimintaan ja sen kehittämiseen saadaan laajaa asiantuntemusta myös paikalliselta tasolta. Näin ennakkoinnin yhteyttä alueiden strategiseen kehittämiseen voidaan edelleen parantaa. Kehittämishankkeen puitteissa toteutettu ennakointitoiminta täydentää ja luo edellytyksiä kehittää Opetushallituksessa toteutettavaa perusennakointia.

Kaikki koulutusalat kattava koulutustoimikuntajärjestelmä on kehittymässä siten, että sen yhteyteen liitetään koulutustarpeiden ennakkoinnin koordinaatioryhmä. Ryhmän tarkoituksena on ennakoida alueellisten ja valtakunnallisten osaamisklustereiden muodostumista ja tukea niiden suotuisaa kehitystä. ESR-kehittämishankkeen avulla kyetään luomaan resursseja myös tähän alueiden ja toimialojen kehittämisen kannalta keskeiseen tehtävään.

Hankepäätökset tullaan tekemään Opetushallituksessa. Kehittämishankkeen yhteiskunnallisen ja koulutuspoliittisen tarkoituksenmukaisuuden varmistamiseksi ohjelman ohjausryhmänä toimii koulutustarpeiden ennakkoinnin koordinaatioryhmä, jonka puheenjohtajana toimii opetusministeriö.

Kehittämishankkeen puitteissa rahoitettava ennakointitoiminta luo edellytyksiä suunnata koulutusta siten, että se yhtäältä mahdollisimman hyvin vastaa työvoiman tarpeeseen ja toisaalta toimii apuna alueiden kehittämistoiminnassa. Ennakointitoiminta on keskeinen väline kehitettäessä sekä alueellista että kansallista kilpailukykyä. Koulutus- ja osaamistarpeiden ennakkoinnin myötä voidaan vähentää syrjäytymistä ja lisätä onnistuneita yksilöllisiä koulutusvalintoja. Samalla se tarjoaa mahdollisuuden monentasoiseen yhteistyöhön eri toimijoiden välillä.

Ohjelman konkreettisista päätöksistä, niiden valmistelusta ja hakumenettelystä vastaa Opetushallitus. Opetushallituksen työtä tukee opetusministeriön johdolla toimiva ohjausryhmä, joka huolehtii päätöksenteon ja kansallisen kehittämispolitiikan välisestä yhteydestä. Toiminta käynnistetään siten, että se ensimmäiset hankkeet voivat aloittaa toimintansa syksyllä 2007.

Resursseja ohjelmassa on yhteensä 5 712 300 euroa.